

Kauppila, Aarno – Lappalainen, Sirpa. 2015. VAMMAIS- JA KOULUTUSPOLIITTIKAN RISTEYKSESSÄ RAKENTUVAN KANSALAISUUDEN PARADOKSI. *Kasvatus* 46 (2), 129–142.

Tässä artikkelissa tarkastellaan vammais- ja koulutuspolitiikan risteyksessä rakentuvaa kansalaisuutta. Erityisenä kiinnostuksen kohteena on ammatillisen erityisopetuksen piiriin kuuluva vammaisten opiskelijoiden valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus. Hyödynnämme analyysissämme kriittisen vammaistutkimuksen teoretisointeja sekä jälkistrukturalistista diskurssianalyttisesti virittynyttä lukutapaa. Aineisto koostuu vammais- ja koulutuspoliittisista dokumenteista, kuten vammais- ja koulutuspoliittisista ohjelma- ja strategia-asiakirjoista, valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen opetussuunnitelma-asiakirjoista sekä koulutusta ohjaavista lakiteksteistä. Analyysimme osoittaa, että vammais- ja koulutuspolitiikan risteyksessä tuotetaan ja uusinnetaan omatoimisuutta ja taloudellista itsenäisyyttä ihannoivaa käsitystä kansalaisuudesta. Riippuvuus muista henkilöistä ja tukitoimista merkityksellistyy ei-toivottavaksi. Tästä seuraa paradoksi, jossa yhteiskunnalliseen osallisuuteen tähtäävä politiikka rakentaa ideaalin, joka väistämättä sulkee ulkopuolelleen kohteensa. Esitämmekin, että osallisuutta vahvistavan politiikan tekeminen edellyttää kansalaisuuden käsitteen uudelleenarviointia.

Asiasanat: kansalaisuus, ammatillinen erityisopetus, kriittinen vammaistutkimus, koulutuspolitiikka, vammaispolitiikka

Sutela, Inkeri. 2015. LUKIOLAISTEN NÄKEMYKSIÄ TALOUSPOLIITIKASTA JA TALOUSTIEDON KURSSISTA. *Kasvatus* 46 (2), 143–159.

Taloustiedon kurssi on ollut lukiossa kaikille pakollinen vasta vuoden 2003 opetussuunnitelmasta lähtien. Vaikka tavoitteisiin kuuluvat myös jokapäiväisen elämän talousasiat, kurssin sisältö on ollut teoreettisesti painotunut. Kurssia on arvosteltu mm. vaihtoehdottomuudesta ja politiikan ja talouden yhteyksien häivyttämisestä. Miten lukiolaiset itse näkevät kurssin ja tarkastelevat esimerkiksi valtion roolia taloudessa? Artikkelin tarjoaa aiempaa tutkimusta täydentävän näkökulman noin 200 lukiolaisten kyselytutkimuksen perusteella. Vastaajat tulevat lähinnä täysien opetusryhmien otoksina kymmenestä eri koulusta eri puolilta Suomea. Suljettujen kysymysten lisäksi lukiolaisilla oli mahdollisuus esittää näkemyksiään myös avoimen vastauksen avulla. Tutkimuksen valossa artikkeli asettaa taloustiedon kurssin kehittämiseksi merkittävimmäksi tavoitteeksi käytännönläheisyyden lisäämisen. Pojat ovat kiinnostuneempia taloudesta kuin tytöt ja pitävät myös kurssia hyödyllisempänä ja kiinnostavampana. Talouspolitiikan osalta nuoret ainakin periaatteessa uskovat talouspoliittisilla päätöksentekijöillä olevan vaihtoehtoja. Noin puolet vastaajista sitoisi päätökset viime kädessä arvoihin. Puolet taas olisi valmis tekemään päätöksiä talouden ehdoilla, mikä ulkoistaisi poliittista valtaa talouden asiantuntijoille. Onkin tärkeää, että nuoret ymmärtävät kantaa ottaessaan ja päätöksiä tehdessään myös taloustieteen rajoitukset ja reunaoloitukset. Tulokset tulisi ottaa huomioon tulevassa opetussuunnitelmassa ja kurssimateriaaleissa.

Asiasanat: taloustieto, yhteiskuntaoppi, lukio, opetussuunnitelma, talouspolitiikka

Kauppinen, Merja – Pentikäinen, Johanna – Hankala, Mari – Kulju, Pirjo – Harjunen, Elina – Routarinne, Sara. 2015. SYSTEMAATTINEN KATSAUS PERUSOPETUSIKÄISTEN KIRJOITTAMISEN OPETUSTA JA OSAAMISTA KOSKEVAAN TUTKIMUKSEEN. *Kasvatus* 46 (2), 160–175.

Kirjoittamisen taidot ovat keskeisiä itseilmäisyyden, opiskelun ja yhteisöissä toimimisen kannalta. Ne ovat myös yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden perusta. Tässä tutkimuksessa selvitämme, mitä Suomessa on tutkittu perusopetusikäisten kirjoittamisen osaamisesta ja opetuksesta 2000-luvulla. Tutkimus on luonteeltaan systemaattinen katsaus, eli kartoitamme aihealuetta erittelemällä siitä tehtyä tutkimusta ja suhteuttamalla tutkimusten tuloksia toisiinsa kokonaiskuvan saamiseksi. Tutkimusaineisto (N=79) koostuu 57 tieteellisestä artikkelista, 9 väitöskirjasta, 3 lisensiaatintyöstä sekä 10 arviointitutkimuksesta. Analysoimme tutkimusten aiheet, käytetyt metodit, tutkittavien iän sekä tutkimuksissa käytetyn aineiston. Aihealueen tutkimus on monitieteistä, ja siitä on johdettavissa tämänhetkisen kirjoittamistutkimuksen päällinjoja.

Asiasanat: kirjoittaminen, kirjoitustaito, kirjoittamisen opetus, kirjoittamisen tutkimus, perusopetus, pedagogiikka, koulu, opetussuunnitelma